

Forslag A 1967/PRE
Behandles af Præsidiets

Betænkning over medlemsforslag om fremme af frihandelsaftale mellem Færøerne og EU (A 1967/PRE)

Præsidiets föreslår, at Nordiska Rådet inte går vidare med förslaget om att uppmana de nordiska EU-medlemsländerna

at fremme oprettelsen af en frihandelsaftale mellem Færøerne og EU

Baggrund

Nordisk Frihet presenterade följande förslag till rekommendation vid presidiets möte i december 2023:

”Som del af det danske rige har Færøerne haft en speciel relation til EU, idet man valgte ikke at blive medlem, da Danmark tiltrådte det daværende EF i 1973. Siden da har Færøerne haft en associeret status, der har tilladt handel med EU på særlige vil-kår.

Men den gældende aftale mellem Færøerne og EU stammer fra 1997, og den er begrænset og ubalanceret, idet der ganske vist er frihandel i varetrafikken fra EU og Danmark, ligesom Færøerne kan eksportere betydelige mængder fisk toldfrit til EU. Men Færøerne er ramt af MFN-told på forædlede fiskevarer og andre varer, hvilket betyder at mange færøske varer bliver belagt med told, når de importeres til Danmark og det øvrige EU.

Med andre ord er Danmark og de øvrige nordiske lande tvunget til at behandle Færøerne som et tredjeland, hvilket er urimeligt over for en del af det danske rige og Norden.

På Færøernes har det gennem flere år været et stort ønske at en egentlig frihandelsaftale erstatter handelsaftalen fra 1997, og dette bør efter Nordisk Friheds opfattelse være et fællesnordisk anliggende.

Siden 2005 er Færøernes eksport til EU (uden Danmark) reduceret fra 66,2 procent i 2005 til 53,7 procent i 2022.

På grund af vanskeligheder med at afsætte sine forarbejdede varer på det europæiske marked har Færøerne blandt andet haft Rusland som afsætningsmarked. Færøerne har siden 1977 haft en fiskeriaftale med Rusland (Sovjetunionen). I perioden fra 2021 til 2022 er andelen af Færøernes samlede eksport, der er gået til Rusland imidlertid reduceret fra 25 procent til 8 pct. ifølge Hagstovan (Færøernes statistik).

Færøerne har frivilligt og loyalt tiltrådt de europæiske sanktioner mod Rusland efter den russiske invasion af Ukraine, selvom landet – som tredjeland – ikke er forpligtet her-til.

Over de senere år har EU forhandlet om og indgået en række nye frihandelsaftaler, der potentielt udfordrer færingerne. I 2016 indgik EU f.eks. den såkaldte CETA-aftale med Canada, der giver mulighed for at Canada kan eksportere alle sine fiske-varer toldfrit til EU. Canada og Færøerne er konkurrenter, når det handler om produktion og eksport af fiskevarer – og EU har dermed valgt at prioritere et nordamerikansk land frem for en del af det danske rige.

Færøerne kan med sin størrelse og sin eksportvolumen på ingen måde udgøre nogen reel trussel mod det europæiske marked for forarbejdet fisk. Foruden fisk eksporterer Færøerne også i begrænset omfang skind, uld og kød. Heller ikke eksporten af disse produkter kan udgøre nogen risiko for det indre marked.

Indgåelse af en reel frihandelsaftale mellem EU på den ene side og Færøerne på den anden vil medvirke til større symmetri i samhandlen mellem de to områder. Den gældende handelsaftale er præget af stor asymmetri og forholdsvis ensidigt at være til gavn for EU.”

Presidiets synspunkter

Efter diskussion på presidiets decembermøde den 12 december 2023 kunde presidiet i princip stille sig bakom at det var vigtigt at Färöarna kunde uppnå ett frihandelsavtal med EU. Presidiet önskade dock att förslaget skulle skickas till Färöarnas delegation så att Färöarna fick möjlighet att inkomma med kommentarer på medlemsförslaget. Detta för att säkerställa att det land som förslaget främst berörde fick möjlighet att uttala sig om detsamma.

Den färöiska delegationen inkom med sina kommentarer den 11 januari 2024 och ställde sig positiva till förslaget i sin helhet.

Vi presidiets möte den 6 februari 2024 konstaterade ett enhälligt presidium att man ställde sig bakom vikten av att Färöarna och EU kunde enas om ett frihandelsavtal snarast möjligt. Däremot ansåg presidiet samtidigt att frågan inte hörde hemma på Nordiska rådets bord.

Detta då förslaget berör en nationell angelägenhet mellan enskilda parter och presidiet valde därför *att inte gå vidare* med medlemsförslaget.

Tórshavn, den 8. april 2024

Oddný G. Harðardóttir (Sf)

Heléne Björklund (S)

Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)

Kim Berg (sd)

Anna Starbrink (L)

Hanna Katrín Friðriksson (Vr)

Heidi Greni (Sp)

Jouni Ovaska (cent)

Bryndís Haraldsdóttir (Sj.)

Maria Stockhaus (M)

Ann-Sofie Alm (M)

Kathy Lie (SV)

Lorena Delgado Varas (V)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)